Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

14 päivänä helmikuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Henkilötietojen käsittely – Direktiivi 95/46/EY – 3 artikla – Soveltamisala – Esitutkintatoimia suorittavien poliisimiesten videoiminen poliisiasemalla – Julkaiseminen internetin videosivustolla – 9 artikla – Henkilötietojen käsittely ainoastaan journalistisia tarkoituksia varten – Käsite – Sananvapaus – Yksityisyyden suoja

Asiassa C-345/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Augstākā tiesa (ylin tuomioistuin, Latvia) on esittänyt 1.6.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 12.6.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, jonka on pannut vireille

Sergejs Buivids,

Datu valsts inspekcijan

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: unionin tuomioistuimen presidentti K. Lenaerts, joka hoitaa toisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit A. Prechal, C. Toader, A. Rosas (esittelevä tuomari) ja M. Ilešič,

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: yksikönpäällikkö M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 21.6.2018 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

– Sergejs Buivids itse,

– Latvian hallitus, asiamiehinään I. Kucina, G. Bambāne, E. Petrocka-Petrovska ja E. Plaksins,

– Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek, J. Vláčil ja O. Serdula,

– Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan M. Russo, avvocato dello Stato,

– Itävallan hallitus, asiamiehenään G. Eberhard,

* Oikeudenkäyntikieli: latvia.

– Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,

– Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Inez Fernandes, M. Figueiredo ja C. Vieira Guerra,

– Ruotsin hallitus, asiamiehinään A. Falk, C. Meyer-Seitz, P. Smith, H. Shev, L. Zettergren ja A. Alriksson,

– Euroopan komissio, asiamiehinään D. Nardi ja I. Rubene,

kuultuaan julkisasiamiehen 27.9.2018 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY (EYVL 1995, L 281, s. 31) ja erityisesti sen 9 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Sergejs Buivids ja Datu valsts inspekcija (tietosuojaviranomainen, Latvia) ja joka koskee kannetta, jolla vaaditaan toteamaan lainvastaiseksi kyseisen viranomaisen päätös, jonka mukaan Buivids rikkoi kansallista lainsäädäntöä julkaisemalla internetsivustolla www.youtube.com videon erään hallinnollista rikkomusta koskevan menettelyn yhteydessä poliisiasemalla pidetystä kuulustelustaan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Ennen kuin direktiivi 95/46, jolla oli sen 1 artiklan mukaan tarkoitus turvata yksilöiden perusvapauksien ja -oikeuksien suoja, erityisesti yksityisyyden suoja, henkilötietojen käsittelyssä sekä henkilötietojen vapaan liikkuvuuden esteiden poistaminen, kumottiin luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27.4.2016 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2016/679 (EUVL 2016, L 119, s. 1), sen johdanto-osan 2, 14, 15, 17, 27 ja 37 perustelukappaleessa todettiin seuraavaa:

”(2) tietojenkäsittelyjärjestelmät on tehty palvelemaan ihmistä; järjestelmiä käytettäessä on kunnioitettava yksilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia heidän kansalaisuudestaan tai asuinpaikastaan riippumatta, erityisesti oikeutta yksityisyyteen, ja osallistuttava taloudelliseen ja sosiaaliseen kehitykseen, kaupan kehittämiseen sekä yksilöiden hyvinvoinnin lisäämiseen,

– –

(14) ottaen huomioon tietoyhteiskuntaan liittyvän, kuva- ja äänimateriaalia sisältävien, luonnollisia henkilöitä koskevien tietojen keräämis-, siirtämis-, käsittely-, tallennus-, säilyttämis- ja välitystekniikan tämänhetkisen kehityksen tärkeyden, tätä direktiiviä olisi sovellettava kyseisten tietojen käsittelyyn,

(15) kyseisiä tietoja koskeva käsittely kuuluu tämän direktiivin soveltamisalaan ainoastaan, jos tietojenkäsittely on automaattista tai jos käsiteltävät tiedot sisältyvät tai myöhemmin sisällytetään erityisten yksilöitä koskevien perusteiden mukaan järjestettyyn rekisteriin, siten että mahdollistetaan kyseessä olevien henkilötietojen vaivaton saanti,

– –

(17) journalistisia tarkoituksia tai kirjallisen tai taiteellisen ilmaisun tarkoituksia varten toteutetun kuva- ja äänimateriaalia sisältävien tietojen käsittelyn osalta, erityisesti audiovisuaalisella alalla, direktiivin periaatteita sovelletaan rajoitetusti 9 artiklan säännösten mukaisesti,

– –

(27) yksilöiden suojelua on sovellettava sekä automaattiseen että manuaaliseen tietojenkäsittelyyn; itse asiassa tietosuojan soveltamisala ei saa olla riippuvainen käytetystä tekniikasta, koska tällainen riippuvaisuus uhkaisi aiheuttaa vakavia väärinkäytöksiä; manuaalisen tietojenkäsittelyn osalta tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat kuitenkin ainoastaan rekisterit, eivät järjestämättömät tiedot – –,

– –

(37) journalistisia tarkoituksia tai kirjallisen tai taiteellisen ilmaisun tarkoituksia varten suoritettavassa henkilötietojen käsittelyssä erityisesti audiovisuaalisella alalla on tehtävä poikkeuksia tiettyihin tämän direktiivin säännöksiin tai rajoituksiin, siltä osin kuin ne ovat tarpeen yksilön perusoikeuksien ja ilmaisuvapauden ja erityisesti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn [ja Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun] Euroopan yleissopimuksen 10 artiklan mukaisesti taatun tietojen vastaanottamis- ja luovuttamisvapauden yhteensovittamiseksi; näin ollen jäsenvaltioiden on perusoikeuksien tasapainon luomiseksi säädettävä tarvittavista poikkeuksista ja rajoituksista tietojenkäsittelyn laillisuutta koskevien yleisten toimenpiteiden – – osalta”.

4 Direktiivin 95/46 2 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan

a) ’henkilötiedoilla’ kaikenlaisia tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä (’rekisteröity’) koskevia tietoja; tunnistettavissa olevana pidetään henkilöä, joka voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa, erityisesti henkilönumeron taikka yhden tai useamman hänelle tunnusomaisen fyysisen, fysiologisen, psyykkisen, taloudellisen, kulttuurillisen tai sosiaalisen tekijän perusteella,

b) ’henkilötietojen käsittelyllä’ (’käsittely’) kaikenlaisia sellaisia toimintoja tai toimintojen kokonaisuuksia, joita kohdistetaan henkilötietoihin joko automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai manuaalisesti, kuten tietojen kerääminen, tallentaminen, järjestäminen, säilyttäminen, muokkaaminen tai muuttaminen, tiedon haku, kysely, käyttö, luovuttaminen siirtämällä, levittämällä tai asettamalla muutoin saataville, yhteensovittaminen tai yhdistäminen sekä suojaaminen, poistaminen tai tuhoaminen,

– –

d) ’rekisterinpitäjällä’ luonnollista tai oikeushenkilöä, julkista viranomaista, virastoa tai muuta toimielintä, joka, yksin tai yhdessä toisten kanssa, määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen ja keinot; jos käsittelyn tarkoitus ja keinot määritellään kansallisilla tai [unionin] laeilla tai asetuksilla, rekisterinpitäjä tai erityiset perusteet rekisterinpitäjän nimeämiseksi voidaan vahvistaa kansallisten tai [unionin] säännösten mukaisesti,

– –”

5 Kyseisen direktiivin 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, säädettiin seuraavaa:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan osittain tai kokonaan automatisoituun tietojenkäsittelyyn sekä sellaisten henkilötietojen manuaaliseen käsittelyyn, jotka muodostavat rekisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn,

– joka suoritetaan sellaisessa toiminnassa, joka ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan, kuten toiminta, josta on määrätty Euroopan unionista tehdyn sopimuksen[, sellaisena kuin se oli voimassa ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa,] V ja VI osastossa, ja kaikissa tapauksissa käsittely, joka koskee yleistä turvallisuutta, puolustusta, valtion turvallisuutta (myös valtion taloudellista hyvinvointia, kun käsittelyoperaatio on sidoksissa valtion turvallisuutta koskeviin kysymyksiin) ja rikosoikeuden alalla tapahtuvaa valtion toimintaa,

– jonka luonnollinen henkilö suorittaa yksinomaan henkilökohtaisessa tai kotitalouttaan koskevassa toiminnassa.”

6 Mainitun direktiivin 7 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että henkilötietoja voidaan käsitellä ainoastaan,

– –

f) jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän tai tiedot saavan sivullisen oikeutetun intressin toteuttamiseksi, paitsi milloin tämän intressin syrjäyttävät rekisteröidyn 1 artiklan 1 kohdan perusteella suojaa tarvitsevat intressit ja perusoikeudet ja -vapaudet.”

7 Saman direktiivin 9 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä ainoastaan journalistisia tarkoituksia tai taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten toteutettua henkilötietojen käsittelyä varten poikkeuksista ja vapautuksista tästä luvusta, IV luvusta ja VI luvusta, ainoastaan jos ne osoittautuvat välttämättömiksi yksityisyyttä koskevan oikeuden ja ilmaisuvapautta koskevien sääntöjen yhteensovittamisessa.”

Latvian oikeus

8 Henkilötietojen suojasta 23.3.2000 annetun lain (Fizisko personu datu aizsardzības likums; Latvijas Vēstnesis, 2000, nro 123/124; jäljempänä henkilötietojen suojasta annettu laki) 1 §:n mukaan kyseisellä lailla suojataan yksilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia, erityisesti yksityisyyden suojaa, luonnollisten henkilöiden henkilötietojen käsittelyssä.

9 Henkilötietojen suojasta annetun lain 2 §:n 3 kohdan mukaan ”henkilötiedoilla” tarkoitetaan kaikkia tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä koskevia tietoja.

10 Kyseisen lain 2 §:n 4 kohdan mukaan ”henkilötietojen käsittelyllä” tarkoitetaan kaikenlaisia henkilötietoihin kohdistettavia toimintoja, kuten tietojen kerääminen, tallentaminen, tiedonhaku, säilyttäminen, järjestäminen, muokkaaminen, käyttäminen, luovuttaminen, siirtäminen, levittäminen, suojaaminen ja poistaminen.

11 Henkilötietojen suojasta annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan kyseistä lakia sovelletaan mainitun säännöksen mukaiset poikkeukset huomioon ottaen kaikenlaiseen henkilötietojen käsittelyyn ja jokaiseen luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön, jos

– rekisterinpitäjä on rekisteröity Latviassa

– tietoja käsitellään Latvian tasavallan rajojen ulkopuolella alueilla, jotka kuuluvat sille kansainvälisten sopimusten perusteella

– laitteet, joita käytetään henkilötietojen käsittelyyn, sijaitsevat Latvian tasavallassa, lukuun ottamatta tapauksia, joissa laitteita käytetään yksinomaan henkilötietojen välittämiseen Latvian tasavallan alueen kautta.

12 Saman lain 3 §:n 3 momentissa säädetään, että kyseistä lakia ei sovelleta sellaiseen henkilötietojen käsittelyyn, jonka luonnolliset henkilöt suorittavat henkilökohtaisiin tai kotitalouden tarpeisiin.

13 Henkilötietojen suojasta annetun lain 5 §:n mukaan sen 7–9, 11 ja 21 §:ää ei sovelleta, jos henkilötietoja käsitellään lehdistöstä ja muista joukkoviestintävälineistä annetun lain (Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem likums) mukaisia journalistisia tarkoituksia varten taikka taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten, ellei lailla toisin säädetä.

14 Henkilötietojen suojasta annetun lain 8 §:n 1 momentissa säädetään, että jos henkilötietoja kerätään rekisteröidyltä henkilöltä itseltään, rekisterinpitäjän on toimitettava hänelle jäljempänä esitetyt tiedot, paitsi jos hänellä on ne jo hallussaan:

– rekisterinpitäjän etu- ja sukunimi sekä osoite

– henkilötietojen käsittelyn suunniteltu tarkoitus.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

15 Buivids videoi erään hallinnollista rikkomusta koskevan menettelyn yhteydessä kansallisen poliisin poliisiasemalla pidetyn kuulustelunsa.

16 Buivids julkaisi näin kuvaamansa videon, jolla näkyi poliisimiehiä ja heidän toimintaansa poliisiasemalla (jäljempänä kyseessä oleva video), internetsivustolla www.youtube.com. Kyse on sivustosta, jolla käyttäjät voivat julkaista, katsoa ja jakaa videoita.

17 Julkaisemisen jälkeen kansallinen tietosuojaviranomainen katsoi 30.8.2013 tekemässään päätöksessä, että Buivids oli rikkonut henkilötietojen suojasta annetun lain 8 §:n 1 momenttia, koska hän ei ollut antanut poliisimiehille, jotka olivat rekisteröityjen henkilöiden asemassa, kyseisessä säännöksessä tarkoitettuja tietoja heitä koskevien henkilötietojen käsittelyn tarkoituksesta. Buivids ei ollut myöskään ilmoittanut tietosuojaviranomaiselle kyseessä olevan videon kuvaamisen ja sen internetsivustolla julkaisemisen tarkoituksesta sellaisia tietoja, jotka osoittaisivat, että tarkoitus oli henkilötietojen suojasta annetun lain mukainen. Niinpä tietosuojaviranomainen vaati Buividsia poistamaan kyseisen videon internetsivustolta www.youtube.com ja muilta internetsivustoilta.

18 Buivids saattoi Administratīvā rajona tiesassa (piirikunnallinen hallintotuomioistuin, Latvia) vireille kanteen, jolla vaadittiin kyseisen kansallisen tietosuojaviranomaisen päätöksen toteamista lainvastaiseksi ja korvausta vahingosta, jonka hän väitti kärsineensä. Buivids esitti kanteessaan, että hän oli videon julkaisemalla yrittänyt kiinnittää yhteiskunnan huomiota lainvastaisena pitämäänsä poliisin toimintaan. Mainittu tuomioistuin hylkäsi kyseisen kanteen.

19 Administratīvā apgabaltiesa (maakunnallinen hallintotuomioistuin, Latvia) hylkäsi Buividsin Administratīvā rajona tiesan ratkaisusta tekemän valituksen 11.11.2015 antamallaan tuomiolla.

20 Administratīvā apgabaltiesa esitti ratkaisunsa perusteluksi, että kyseessä olevalla videolla oli mahdollista nähdä poliisiasema ja useita poliisimiehiä hoitamassa tehtäviään sekä kuulla poliisimiesten kanssa esitutkintatoimien suorittamisen aikana käyty, tallennettu keskustelu ja poliisimiesten, Buividsin ja hänen seuralaisensa äänet.

21 Lisäksi se totesi, ettei ollut mahdollista ratkaista, oliko Buividsin ilmaisunvapaus vai muiden henkilöiden oikeus yksityisyyteen ensisijainen toiseen nähden, sillä Buivids ei ollut ilmoittanut, missä tarkoituksessa hän julkaisi kyseessä olevan videon. Videolla ei myöskään näytetty yhteiskunnan kannalta kiinnostavia uutistapahtumia eikä poliisimiesten epärehellistä toimintaa. Koska Buivids ei ollut tallentanut kyseistä videota lehdistöstä ja muista joukkotiedotusvälineistä annetussa laissa tarkoitettuja journalistisia tarkoituksia taikka taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten, henkilötietojen suojasta annetun lain 5 §:ää ei voida kyseisen tuomioistuimen mukaan soveltaa.

22 Administratīvā apgabaltiesa päätteli tästä, että Buivids oli kuvaamalla poliisimiehiä tehtävissään siten, ettei hän ilmoittanut heille heidän henkilötietojensa käsittelyn tarkoitukseen liittyviä tietoja, rikkonut henkilötietojen suojasta annetun lain 8 §:n 1 momenttia.

23 Buivids on tehnyt ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle Augstākā tiesalle (ylin tuomioistuin, Latvia) kassaatiovalituksen Administratīvā apgabaltiesan tuomiosta ja vedonnut ilmaisunvapauteensa.

24 Buivids esittää muun muassa, että kyseessä olevalla videolla näytetään kansallisen poliisin virkamiehiä eli julkisia henkilöitä tilassa, johon yleisöllä on pääsy, mikä ei kuulu henkilötietojen suojasta annetun lain henkilölliseen soveltamisalaan.

25 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on epävarma yhtäältä siitä, kuuluuko tehtäviään hoitavien poliisimiesten kuvaaminen poliisiasemalla ja näin tallennetun videon julkaiseminen internetissä direktiivin 95/46 soveltamisalaan. Se esittää tässä yhteydessä katsovansa, että Buividsin menettely ei sisälly kyseisen direktiivin soveltamisalaa rajoittaviin, sen 3 artiklan 2 kohdassa säädettyihin poikkeuksiin, mutta korostaa kuitenkin, että nyt käsiteltävässä asiassa on kyse tallentamisesta, joka on tehty vain kerran, ja että Buivids kuvasi poliisimiehiä hoitamassa julkisia tehtäviään eli edustamassa julkista valtaa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa kuitenkin julkisasiamies Bobekin ratkaisuehdotuksen Rīgas satiksme (C-13/16, EU:C:2017:43) 95 kohtaan ja esittää, että henkilötietojen suojaamisen oikeuttava pääasiallinen huoli on niiden laajamittaiseen käyttöön liittyvä riski.

26 Toisaalta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii sitä, miten direktiivin 95/46 9 artiklan ilmaisua ”ainoastaan journalistisia tarkoituksia varten” on tulkittava, ja sitä, voiko kyseinen ilmaisu käsittää senkaltaiset teot, joista Buividsia moititaan.

27 Tässä tilanteessa Augstākā tiesa on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Sisältyvätkö direktiivin 95/46 soveltamisalaan nyt käsiteltävän asian kohteena olevien kaltaiset toimenpiteet eli esitutkintatoimia suorittavien poliisimiesten tallentaminen videolle poliisiasemalla ja videon julkaiseminen internetsivustolla www.youtube.com?

2) Onko direktiiviä 95/46 tulkittava siten, että edellä mainittuja toimintoja voidaan pitää kyseisen direktiivin 9 artiklassa tarkoitettuna henkilötietojen käsittelynä journalistisia tarkoituksia varten?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään olennaisilta osin sitä, onko direktiivin 95/46 3 artiklaa tulkittava siten, että kyseisen direktiivin soveltamisalaan kuuluu poliisimiesten videoiminen poliisiasemalla kuulustelutilanteessa ja näin kuvatun videon julkaiseminen internetin videosivustolla, jolle käyttäjät voivat lähettää videoita ja jolla he voivat katsoa ja jakaa niitä.

29 On palautettava mieleen, että mainitun direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan direktiiviä sovelletaan ”osittain tai kokonaan automatisoituun tietojenkäsittelyyn sekä sellaisten henkilötietojen manuaaliseen käsittelyyn, jotka muodostavat rekisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa”.

30 Kyseisen säännöksen mukaisella henkilötietojen käsitteellä tarkoitetaan saman direktiivin 2 artiklan a alakohdassa olevan määritelmän mukaisesti ”kaikenlaisia tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä – – koskevia tietoja”. Tunnistettavissa olevana pidetään ”henkilöä, joka voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa, erityisesti yhden tai useamman hänelle tunnusomaisen fyysisen – – tekijän perusteella”.

31 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kameran tallentama henkilön kuva on direktiivin 95/46 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettu ”henkilötieto”, koska sen avulla asianomainen henkilö voidaan tunnistaa (ks. vastaavasti tuomio 11.12.2014, Ryneš, C-212/13, EU:C:2014:2428, 22 kohta).

32 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että kyseessä olevalla videolla on mahdollista nähdä ja kuulla poliisimiehiä, joten on katsottava, että näin tallennetut kuvat henkilöistä ovat direktiivin 95/46 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja henkilötietoja.

33 ”Henkilötietojen käsittelyllä” tarkoitetaan direktiivin 95/46 2 artiklan b alakohdan mukaan ”kaikenlaisia sellaisia toimintoja tai toimintojen kokonaisuuksia, joita kohdistetaan henkilötietoihin – –, kuten tietojen kerääminen, tallentaminen, järjestäminen, säilyttäminen, muokkaaminen tai muuttaminen, tiedon haku, kysely, käyttö, luovuttaminen siirtämällä, levittämällä tai asettamalla muutoin saataville, yhteensovittaminen tai yhdistäminen sekä suojaaminen, poistaminen tai tuhoaminen”.

34 Unionin tuomioistuin on jo todennut videovalvontajärjestelmää koskevassa asiassa, että kuvatallentein, jotka tallennetaan jatkuvasti tallentavalle laitteelle eli kyseisen järjestelmän kovalevylle, toteutettava henkilöiden videokuvaaminen on direktiivin 95/46 2 artiklan b alakohdan ja 3 artiklan 1 kohdan nojalla automatisoitua henkilötietojen käsittelyä (ks. vastaavasti tuomio 11.12.2014, Ryneš, C-212/13, EU:C:2014:2428, 23 ja 25 kohta).

35 Buivids vahvisti unionin tuomioistuimen istunnossa, että hän käytti kyseessä olevan videon kuvaamiseen digitaalista kameraa. Kyse on henkilöiden videokuvaamisesta tekemällä kuvatallenne jatkuvasti tallentavalle laitteelle eli mainitun kameran muistiin. Niinpä tällainen tallentaminen on kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua automatisoitua henkilötietojen käsittelyä.

36 Tässä yhteydessä on mainittava, ettei se, että kyseinen kuvaaminen tapahtui vain kerran, vaikuta sen kuulumiseen direktiivin 95/46 soveltamisalaan. Kyseisen direktiivin 2 artiklan b alakohdan, luettuna yhdessä sen 3 artiklan 1 kohdan kanssa, sanamuodosta nimittäin ilmenee, että mainittua direktiiviä sovelletaan ”kaikenlaisiin toimintoihin”, joissa käsitellään kyseisissä säännöksissä tarkoitettuja henkilötietoja.

37 Lisäksi unionin tuomioistuin on todennut, että toimenpide, jolla henkilötiedot on laitettu internetsivulle, on myös tällaista käsittelyä (ks. vastaavasti tuomio 6.11.2003, Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, 25 kohta ja tuomio 13.5.2014, Google Spain ja Google, C-131/12, EU:C:2014:317, 26 kohta).

38 Unionin tuomioistuin täsmensi lisäksi samassa yhteydessä, että henkilötietojen laittaminen internetsivulle edellyttää kyseisen sivun lataamista palvelimelle sekä toimenpiteitä, joiden avulla sivu saadaan internetiä käyttävien henkilöiden saataville. Kyseiset toimenpiteet suoritetaan ainakin osittain automatisoidusti (ks. vastaavasti tuomio 6.11.2003, Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, 26 kohta).

39 Niinpä on todettava, että kyseessä olevan videon kaltaisen videotallenteen, johon sisältyy henkilötietoja, julkaiseminen internetin videosivustolla, jolle käyttäjät voivat lähettää videoita ja jolla he voivat katsella ja jakaa niitä, on direktiivin 95/46 2 artiklan b alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kyseisten tietojen kokonaan tai osittain automatisoitua käsittelyä.

40 Lisäksi on mainittava, että direktiivin 95/46 3 artiklan 2 kohdan mukaan direktiiviä ei sovelleta kahdenlaiseen henkilötietojen käsittelyyn. Kyse on yhtäältä käsittelystä, joka suoritetaan sellaisessa toiminnassa, joka ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan, kuten toiminta, josta on määrätty Euroopan unionista tehdyn sopimuksen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa edeltäneen version V ja VI osastossa, ja kaikissa tapauksissa käsittelystä, joka koskee yleistä turvallisuutta, puolustusta, valtion turvallisuutta ja rikosoikeuden alalla tapahtuvaa valtion toimintaa. Toisaalta mainitussa säännöksessä suljetaan pois direktiivin soveltaminen sellaiseen henkilötietojen käsittelyyn, jonka luonnollinen henkilö suorittaa yksinomaan henkilökohtaisessa tai kotitalouttaan koskevassa toiminnassa.

41 Koska direktiivin 95/46 3 artiklan 2 kohdassa säädetyistä poikkeuksista seuraa, ettei kyseisen direktiivin mukaista henkilötietojen suojaa koskevaa järjestelmää sovelleta, ja koska niillä näin ollen poiketaan kyseisen direktiivin taustalla olevasta tavoitteesta, joka on turvata yksilöiden perusvapauksien ja -oikeuksien suoja, kuten Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 7 ja 8 artiklassa taatut yksityisyyden suoja ja oikeus henkilötietojen suojaan, henkilötietojen käsittelyssä, kyseisiä poikkeuksia on tulkittava suppeasti (ks. vastaavasti tuomio 27.9.2017, Puškár, C-73/16, EU:C:2017:725, 38 kohta ja tuomio 10.7.2018, Jehovan todistajat, C-25/17, EU:C:2018:551, 37 kohta).

42 Pääasian osalta on mainittava unionin tuomioistuimelle toimitetusta aineistosta ilmenevän, että yhtäältä kyseisen videon kuvaamista ja julkaisemista ei voida pitää sellaisen toiminnan yhteydessä suoritettuna henkilötietojen käsittelynä, joka ei kuuluisi yhteisön oikeuden soveltamisalaan, eikä myöskään direktiivin 95/46 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettuna käsittelynä, joka koskee yleistä turvallisuutta, puolustusta, valtion turvallisuutta ja rikosoikeuden alalla tapahtuvaa valtion toimintaa. Unionin tuomioistuin on jo todennut tältä osin, että mainitussa säännöksessä esimerkkeinä mainitut toiminnat ovat kaikki valtioille tai valtion viranomaisille tyypillisiä toimintoja, jotka eivät liity yksityisten henkilöiden toiminta-aloihin (ks. vastaavasti tuomio 27.9.2017, Puškár, C-73/16, EU:C:2017:725, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Toisaalta on katsottava, että koska Buivids julkaisi kyseessä olevan videon internetin videosivustolla, jolle käyttäjät voivat lähettää videoita ja jolla he voivat katsoa ja jakaa niitä, ilman katselurajoitusta ja saattoi näin henkilötietoja rajoittamattoman henkilöryhmän saataville, pääasiassa kyseessä oleva henkilötietojen käsittely ei kuulu yksinomaan henkilökohtaiseen tai kotitaloutta koskevaan toimintaan (ks. analogisesti tuomio 6.11.2003, Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, 47 kohta; tuomio 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, 44 kohta; tuomio 11.12.2014, Ryneš, C-212/13, EU:C:2014:2428, 31 ja 33 kohta ja tuomio 10.7.2018, Jehovan todistajat, C-25/17, EU:C:2018:551, 42 kohta).

44 Lisäksi tehtäviään hoitavien poliisimiesten videoiminen ei ole luonteeltaan sellaista, että tällainen henkilötietojen käsittely jäisi direktiivin 95/46 soveltamisalan ulkopuolelle.

45 Kuten julkisasiamies esittää ratkaisuehdotuksensa 29 kohdassa, kyseiseen direktiiviin ei nimittäin sisälly poikkeusta, jonka perusteella virkamiehiä koskevien henkilötietojen käsittely jäisi mainitun direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

46 Lisäksi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, ettei tietojen liittyminen ammattitoimintaan ole sen luonteinen seikka, joka voisi estää niiden luokittelemisen ”henkilötiedoiksi” (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2015, ClientEarth ja PAN Europe v. EFSA, C-615/13 P, EU:C:2015:489, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

47 Ensimmäiseen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että direktiivin 95/46 3 artiklaa on tulkittava siten, että kyseisen direktiivin soveltamisalaan kuuluu poliisimiesten videoiminen poliisiasemalla kuulustelutilanteessa ja näin kuvatun videon julkaiseminen internetin videosivustolla, jolle käyttäjät voivat lähettää videoita ja jolla he voivat katsoa ja jakaa niitä.

Toinen kysymys

48 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään olennaisilta osin sitä, onko direktiivin 95/46 9 artiklaa tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset teot eli poliisimiesten videoiminen poliisiasemalla kuulustelutilanteessa ja näin tallennetun videon julkaiseminen internetin videosivustolla, jolle käyttäjät voivat lähettää videoita ja jolla he voivat katsoa ja jakaa niitä, ovat kyseisessä säännöksessä tarkoitettua henkilötietojen käsittelyä journalistisia tarkoituksia varten.

49 Aluksi on mainittava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan direktiivin säännöksiä on tulkittava siten, että otetaan huomioon kyseisessä direktiivissä asetettu tavoite ja siinä säädetty järjestelmä (tuomio 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, 51 kohta oikeuskäytäntöviittaukseen).

50 Tältä osin direktiivin 95/46 1 artiklasta ilmenee, että direktiivin tavoitteena on se, että jäsenvaltiot turvaavat henkilötietojen käsittelyssä yksilöille heidän perusoikeutensa ja -vapautensa ja erityisesti heidän oikeutensa yksityisyyteen, samalla kun ne sallivat mainittujen tietojen vapaan liikkuvuuden. Tähän tavoitteeseen ei voida kuitenkaan pyrkiä ottamatta huomioon sitä, että mainitut perusoikeudet on sovitettava tietyssä määrin yhteen sananvapautta koskevan perusoikeuden kanssa. Kyseisen direktiivin johdanto-osan 37 perustelukappaleesta ilmenee, direktiivin 9 artiklan tavoitteena on sovittaa yhteen kaksi perusoikeutta, joita ovat yhtäältä yksityisyyden suoja ja toisaalta sananvapaus. Tämä tehtävä kuuluu jäsenvaltioille (ks. vastaavasti tuomio 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, 52–54 kohta).

51 Unionin tuomioistuin on jo todennut, että jotta voidaan ottaa huomioon se merkitys, joka sananvapaudella on kaikissa demokraattisissa yhteiskunnissa, siihen liittyviä käsitteitä, journalismin käsite mukaan lukien, on tulkittava laajasti (ks. vastaavasti tuomio 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, 56 kohta).

52 Niinpä direktiivin 95/46 valmisteluasiakirjoista ilmenee, että direktiivin 9 artiklassa säädettyjä poikkeuksia ja vapautuksia ei sovelleta pelkästään joukkotiedotusyrityksiin vaan tämän lisäksi myös kaikkiin journalismia harjoittaviin henkilöihin (ks. vastaavasti tuomio 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, 58 kohta).

53 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että ”journalistisia toimintoja” ovat toiminnot, joiden tarkoituksena on tietojen, mielipiteiden tai ajatusten ilmaiseminen yleisölle millä tahansa tiedonsiirron välineellä (ks. vastaavasti tuomio 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, 61 kohta).

54 Vaikka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia, oliko Buividsin suorittamalla henkilötietojen käytöllä tällainen tarkoitus, unionin tuomioistuin voi esittää kyseiselle tuomioistuimelle sen tehtävänä olevan arvioinnin edellyttämiä tulkinnallisia seikkoja.

55 Edellä 52 ja 53 kohdassa mainitun oikeuskäytännön perusteella on katsottava, ettei se, ettei Buivids ole ammatiltaan toimittaja, sulje pois sitä, että kyseessä olevan videon kuvaaminen ja julkaiseminen internetin videosivustolla, jolle käyttäjät voivat lähettää videoita ja jolla he voivat katsoa ja jakaa niitä, voi kuulua kyseisen säännöksen soveltamisalaan.

56 Erityisesti on mainittava, ettei yksistään se, että Buivids laittoi kyseisen tallenteen tällaiselle internetsivustolle – nyt käsiteltävässä asiassa sivustolle www.youtube.com –, voi olla esteenä sille, että kyseinen henkilötietojen käsittely katsotaan suoritetuksi direktiivin 95/46 9 artiklassa tarkoitetulla tavalla ”ainoastaan journalistisia tarkoituksia varten”.

57 On nimittäin otettava huomioon tiedon välittämisen ja levittämisen keinojen kehittyminen ja niiden määrän lisääntyminen. Niinpä unionin tuomioistuin on jo todennut, että se tapa, jolla käsitellyt tiedot siirretään – olipa se sitten perinteinen, kuten paperi tai radioaallot, tai sähköinen, kuten internet –, ei ole ratkaiseva arvioitaessa sitä, onko kyseessä ”ainoastaan journalistisia tarkoituksia varten” toteutettu toiminta (ks. vastaavasti tuomio 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, 60 kohta).

58 Vastaavasti kuin julkisasiamies esittää ratkaisuehdotuksensa 55 kohdassa, kaikkien internetissä julkaistavien henkilötietojen ei silti voida katsoa sisältyvän journalistisen toiminnan käsitteeseen ja kuuluvan näin ollen direktiivin 95/46 9 artiklassa säädettyjen vapautusten ja poikkeusten soveltamisalaan.

59 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia, ilmeneekö kyseessä olevasta videosta, että sen kuvaamisen ja julkaisemisen ainoana tarkoituksena oli tietojen, mielipiteiden tai ajatusten ilmaiseminen yleisölle (ks. vastaavasti tuomio 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, 62 kohta).

60 Tätä varten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi muun muassa ottaa huomioon sen, että Buividsin mukaan kyseinen video julkaistiin internetsivustolla yhteiskunnan huomion kiinnittämiseksi poliisin väitetysti sääntöjenvastaisiin käytäntöihin hänen kuulustelunsa aikana.

61 On kuitenkin täsmennettävä, että tällaisten sääntöjenvastaisten käytäntöjen toteaminen ei ole edellytys direktiivin 95/46 9 artiklan soveltamiselle.

62 Jos sen sijaan käy ilmi, ettei mainitun videon kuvaamisen ja julkaisemisen ainoana tarkoituksena ollut tietojen, mielipiteiden tai ajatusten ilmaiseminen yleisölle, ei voida katsoa, että pääasiassa kyseessä oleva henkilötietojen käsittely olisi tapahtunut ”ainoastaan journalistisia tarkoituksia varten”.

63 Lisäksi on muistutettava, että direktiivin 95/46 9 artiklassa säädettyjä vapautuksia ja poikkeuksia on sovellettava vain siinä määrin, kuin on tarpeen kahden perusoikeuden eli yksityisyyden suojaa ja sananvapautta koskevien oikeuksien yhteensovittamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, 55 kohta).

64 Toisaalta kyseisten kahden perusoikeuden välisen tasapainon löytämiseksi yksityisyyttä koskevan perusoikeuden suoja edellyttää, että tietosuojasta direktiivin 95/46 II, IV ja VI luvussa säädettyjä poikkeuksia ja rajoituksia sovelletaan vain täysin välttämättömän rajoissa (ks. vastaavasti tuomio 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, 56 kohta).

65 On muistutettava, että perusoikeuskirjan 7 artiklaan, joka koskee oikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen, sisältyvät oikeudet vastaavat Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 8 artiklan 1 kappaleeseen sisältyviä oikeuksia ja että perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan mukaan mainitulle 7 artiklalle on siis annettava sama merkitys ja ulottuvuus kuin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan 1 kappaleelle, sellaisena kuin Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on sitä tulkinnut (tuomio 17.12.2015, WebMindLicenses, C-419/14, EU:C:2015:832, 70 kohta). Sama koskee perusoikeuskirjan 11 artiklaa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklaa (ks. vastaavasti tuomio 4.5.2016, Philip Morris Brands ym., C-547/14, EU:C:2016:325, 147 kohta).

66 Kyseisestä oikeuskäytännöstä ilmenee tältä osin, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on kehitellyt yksityisyyden suojaa ja sananvapautta koskevien oikeuksien yhteensovittamiseksi joukon huomioon otettavia merkityksellisiä kriteerejä, joita ovat muun muassa yleisen intressin mukaisen keskustelun edistäminen, asianomaisen henkilö tunnettuus, uutisoinnin kohde, asianomaisen henkilön aikaisempi käyttäytyminen, julkaistavan aineiston sisältö, muoto ja julkaisemisen seuraukset, tietojen hankkimisen tapa ja olosuhteet sekä tietojen todenperäisyys (ks. vastaavasti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 27.6.2017, Satakunnan Markkinapörssi Oy ja Satamedia Oy v. Suomi, CE:ECHR:2017:0627JUD000093113, § 165). Samoin on otettava huomioon tietojen käsittelijän mahdollisuus ryhtyä toimenpiteisiin yksityisyyden suojan loukkaamisen laajuuden lieventämiseksi.

67 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimelle toimitetusta aineistosta ilmenee, ettei voida sulkea pois sitä, että kyseessä olevan videon kuvaaminen ja julkaiseminen, jotka tapahtuivat ilman, että asianomaisille henkilöille olisi ilmoitettu kuvaamisesta ja sen tarkoituksesta, loukkaa kyseisten henkilöiden eli kyseisellä videolla näkyvien poliisimiesten yksityisyyden suojaa koskevaa perusoikeutta.

68 Jos käy ilmi, että kyseisen videon kuvaamisen ja julkaisemisen ainoana tarkoituksena oli tietojen, mielipiteiden tai ajatusten ilmaiseminen yleisölle, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on arvioitava, ovatko direktiivin 95/46 9 artiklassa säädetyt vapautukset ja poikkeukset tarpeen yksityisyyden suojaa koskevan oikeuden ja ilmaisunvapautta koskevien sääntöjen yhteensovittamiseksi ja toteutetaanko kyseiset vapautukset ja poikkeukset täysin välttämättömän rajoissa.

69 Toiseen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että direktiivin 95/46 9 artiklaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset teot eli poliisimiesten videoiminen poliisiasemalla kuulustelutilanteessa ja näin tallennetun videon julkaiseminen internetin videosivustolla, jolle käyttäjät voivat lähettää videoita ja jolla he voivat katsoa ja jakaa niitä, voivat olla kyseisessä säännöksessä tarkoitettua henkilötietojen käsittelyä journalistisia tarkoituksia varten, jos mainitusta videosta käy ilmi, että kuvaamisen ja julkaisemisen ainoana tarkoituksena oli tietojen, mielipiteiden tai ajatusten ilmaiseminen yleisölle, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava.

Oikeudenkäyntikulut

70 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY 3 artiklaa on tulkittava siten, että kyseisen direktiivin soveltamisalaan kuuluu poliisimiesten videoiminen poliisiasemalla kuulustelutilanteessa ja näin kuvatun videon julkaiseminen internetin videosivustolla, jolle käyttäjät voivat lähettää videoita ja jolla he voivat katsoa ja jakaa niitä.**

2) **Direktiivin 95/46 9 artiklaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset teot eli poliisimiesten videoiminen poliisiasemalla kuulustelutilanteessa ja näin tallennetun videon julkaiseminen internetin videosivustolla, jolle käyttäjät voivat lähettää videoita ja jolla he voivat katsoa ja jakaa niitä, voivat olla kyseisessä säännöksessä tarkoitettua henkilötietojen käsittelyä journalistisia tarkoituksia varten, jos mainitusta videosta käy ilmi, että kuvaamisen ja julkaisemisen ainoana tarkoituksena oli tietojen, mielipiteiden tai ajatusten ilmaiseminen yleisölle, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava.**

Allekirjoitukset